עין משפט
נר מצוה

יג א מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה א:
יד ב מיי' פי"ז שם הלכה א:
טו ג מיי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה א [פ"ב מהלכות פסה"מ הלכה ה]:
ד פ"ב מהלכות פסה"מ הלכה ד:
טז ה מיי' פי"ז מהל' מעה"ק הלי"ג ופ"ב מהל' פסה"מ הלכה ו:
יז ו מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ו:
יח ז מיי' שם הלכה ז:

א) מאי לאו אפלגיה דמזבח כדאמרי אינשי טהר טיהרא (א) דיומא אמר רבא בר שילא לא אגילוייה דכתיב 1 וכעצם השמים לטוהר והאיכא שירים שירים לא מעכבי והאיכא שירים הפנימים דאיכא דמ"ד א] מעכבי בחד מקום קאמרינן: ב) תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר בית שמאי אומרים שתי מתנות שבחטאת ואחת שבכל הזבחים מתירות ומפגלות בית הלל אומרים אחת שבחטאת ואחת שבכל הזבחים א מתרת ב ומפגלת ג) מתקיף לה רב אושעיא אם כן ליתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אמר ליה רבא כי איתשיל להתירא איתשיל דהוו להו בית שמאי לחומרא: אמר רבי יוחנן שלש מתנות שבחטאות ג אינן באות בלילה ד ובאות לאחר מיתה ה והמעלה מהן בחוץ חייב אמר רב פפא יש מהן כתחלתו ב] ויש מהן כסופו חוץ ולילה זרות וכלי שרת קרן ואצבע כיבוס ושירים כתחלתן מיתה לא שריא ולא מפגלא ולא עיילא לגואי כסופן אמר רב פפא מנא אמינא לה ד) דתנן ו ניתז מן הצואר על הבגד אינו טעון כיבוס מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כיבוס הא מן הראוי לקרן טעון כיבוס וליטעמיך מן היסוד ג] אינו טעון כיבוס הא מן הראוי ליסוד טעון כיבוס 2 אשר יזה כתיב ה) ז פרט לזה שכבר הוזה הא מני רבי נחמיה ו) דתנן רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אימר דשמעת ליה לר' נחמיה לענין העלאה מידי דהוי איברים ופדרים לענין כיבוס מי שמעת ליה אין

מאי לאו אפלגיה דמזבח. כנגד חצי גובהו ואי אפשר לצמצם שלא יהא מקצתם למעלה ומקצתם למטה: **טיהרא.** צהרים ד]: **לא אגילוייה דמזבח.** על ה] גגו של מזבח שהיה מטהרו תחילה מדשן שעליו ומגלה את גגו ועל ו] שמטהרו ומייפהו קרי ליה טהרו כדכתיב וטהרו ז]: **והא איכא שירים.** שנשפכים ליסוד ועיקר המתנות למעלה: **שירים לא מעכבי.** כפרה ואנן בדמים המעכבים קאמרינן דלא מצינו חציין למעלה וחציין למטה: **דאיכא למ"ד מעכבי.** לקמן באיזהו מקומן (דף נב.) ועיקר המתנות בקרנות הפנימי דהיינו למעלה והשירים ביסוד מזבח החיצון דהיינו למטה: **בחד מקום.** במזבח אחד: **שתי מתנות שבחטאת מתירות.** כל זמן שלא ניתן ח] שתים לא הותרו אימורין להקטרה ולא הבשר לאכילה: **ומפגלות.** אם נתן שתיהן במחשבת פיגול אבל אחת בשתיקה ואחת במחשבה לא פיגל שאין מפגלין בחצי מתיר: **לתנייה.** להך פלוגתא בעדיות גבי קולי בית שמאי שכולן נסדרו במסכת עדיות והא נמי קולי ב"ש הוא דלב"ש לא פיגל אלא אם כן חישב בשתיהן ולבית הלל פיגל באחת מהן: **כי איתשיל.** מסנה (ב) בבית המדרש תחילה ונחלקו עליה בית שמאי וב"ה: **להיתירא איתשיל.** לענין היתר הבשר והאימורין נשאלה שעמד השואל ושאל נתן מתנה אחת בחטאת ונשפך הדם הותרו האימורין והבשר או לא הותרו עמדו בית שמאי ופסלו עמדו ב"ה והכשירו דהוו להו ב"ש (ג) חומרא ומינה גמרינן דכיון דאינה מתרת לבדה אינה מפגלת: **אמר רבי יוחנן שלש מתנות.** אחרות ט] שבחטאת אין באות בלילה ואע"פ שאינן מעכבים ולאו זריקה גמורה היא מיהו דם נפסל בשקיעת החמה כדלקמן [דף נו.] ואין מעלין י] לגבי מזבח לכתחילה: **באות לאחר מיתה.** אם נתן מתנה ראשונה ומתו בעליה כבר כפר בראשונה ואין שם חטאת גמורה על הדם עוד לפסול משום חטאת שמתו בעליה: **יש מהן כתחלתו.** יש מדברים שבתורת דמים שהשלש מתנות כמתנה ראשונה יא] ויש דברים שהן בתורת שירי הדם: **חוץ.** הזורק אותן בחוץ חייב שהרי ראויים לפנים בתורת זריקה גמורה. ואסור ליתנן בלילה דנפסלו מלזרוק והא זריקה היא. וזר חייב עליהן מיתה בפנים. וטעונות כלי שרת ומתנה יב] (ד) אצבע. וכיבוס אם ניתז מדם החטאת על הבגד לאחר שנתן במתנה יג] אחת טעון כיבוס כדכתיב ואשר יזה מדמה וגו' כאילו ניתז קודם לכן יד] אבל אם נתן כל מתנותיה ואח"כ ניתז מן השירים אין טעון כיבוס כדאמרינן בשמעתין אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: **שירים.** חטאת שקיבל דמה בארבע כוסות ונתן מתנה אחת מכל טו] אחד כולן נעשו שירים ליספך ליסוד אף הג' כוסות טז] שירים שלהן כמו הראשונים יז]: **כתחלתו.** כמתנה הראשונה: **מיתה.** באות לאחר מיתה כדאמר לעיל: **לא שריא.** בשר שכבר הותר: **ולא מפגלא.** אם נתן הראשונה בשתיקה והשלש במחשבה לא פיגל וכשר כדתנן במתני' [לעיל לו:]: **ולא עיילא.** אין להם תורת פסול כניסת פנים שאם נתן מתנה אחת בחוץ והכניס השאר להיכל לא נפסל ז) משום חטאת שנכנס דמה לפנים דכתיב לכפר בקודש (ויקרא ו) בראוי לכפרה הכתוב מדבר: **כסופן.** כשירים יח]: **מנא אמינא לה.** דטעונה כיבוס: **ניתז מן הצואר על הבגד אין טעון כיבוס.** כדאמרינן בפרק דם חטאת (לקמן דף צג.) אשר יזה בראוי להזאה יצא זה שלא נתקבל בכלי: **מן הקרן.** משנגע בקרן המזבח ניתז על הבגד: **או מן היסוד.** משנשפכו שירים ליסוד ניתז מן היסוד לבגד: **אין טעון כיבוס.** כדאמרינן אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: **הא מן הראוי לקרן.** כל דהו ואפילו שלש מתנות שבחטאות טעון כיבוס: **הא מן הראוי ליסוד.** כגון שירי הדם הראויין ליספך ליסוד: **טעון כיבוס.** בתמיה: **הא מני ר' נחמיה היא** יט] **כו'.** הא מילתא הש"ס קאמר לה ומסקנא דקושיין היא לאפוקי מדרב פפא כלומר מהא לא קשיא טעמא דידך דהא ב] רבי נחמיה היא דאפילו בשירים נמי טעון כיבוס: **שירי הדם.** אף של חטאות החיצונות שהקריבן בחוץ חייב אלמא דם כא] קחשיב להו: **מידי דהוי אאיברים.** דלאו דמים נינהו המעלן כב] בחוץ חייב משום דחזו לפנים: [והתניא

וליתנייה גבי קולי בית שמאי. פי' רש"י כג] דסבר דשתי מתנות מפגלות ולא אחת דאין מפגלים בחצי מתיר כד] וא"ת אימא מפגלות היינו באחת מהן ולבית הלל בראשונה דווקא ולכולהו מפגלין בחצי מתיר וא"כ כה] אף בפיגול זימנין דהוי חומרא לב"ש אם נתן ראשונה כתיקנה ושניה חוץ לזמנה הוי פיגול ולב"ה אינו פיגול כדאמר במתני' וי"ל כו] מדקאמרי כז] בית הלל ראשונה מפגלת מכלל דלב"ש לא מפגלא דהוה ליה למימר בראשונה ולא בשניה ותו י"ל דומיא דמתירות דהיינו דשתיהן דווקא הוי מפגלות וה"ר יצחק כתב כח] דכן מוכח בתוספתא בהדיא א"ר אלעזר בן יעקב דבר כט] זה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל שתי מתנות שבחטאת מכשירות ומפגלות כיצד אחת שלא בזמנה ונשפך הדם פסול ואין בו כרת דברי ב"ש ובית הלל אומרים פיגול ויש בו כרת אלמא באחת אין בו פיגול לב"ש ומשמע משום דנשפך הדם ולא קרבו כל מתיריו אבל אם לא נשפך הדם ונתן השניה כתיקנה הוי פיגול דמפגלי' בחצי מתיר ולא כפי' רש"י ולבית הלל פיגל דקרבו כל מתיריו או שמא אפי' לא נשפך ונתן השני' כתיקנה נמי אינו פיגול לב"ש דאין מפגלין בחצי מתיר ונשפך דקתני משום בית הלל אשמועינן דהיינו קרבו כל מתיריו השתא ל] ממה נפשך בין סברי לא] בית שמאי מפגלין בחצי מתיר הוו לקולא אכתי לב] קשיא לי למה תירץ כי איתשיל בהתירא איתשל אפי' כי איתשיל בפיגול הוי בית שמאי לחומרא היכא דלא נשפך ונתן ראשונה כתיקנה והשניה בפיגול דמפגלין בחצי מתיר וליכא לג] למימר דנשפך דווקא הוי מקולי ב"ש דלמה ליה למימר בעדיות קולא דנשפך כיון דבלא נשפך הוי חומרא ויש לומר דהאי גוונא אינו שנוי לא במשנה ולא בברייתא בפירוש אבל לישנא דברייתא בנשפך הוי לקולא לבית שמאי לכך פריך ליתני' בעדיות:

הגה"ה הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירים. ולפירוש לד] הקונטרס שנדחה סייעתא דרב פפא קשה דהוה ליה למימר אלא ולפום ריהטא שינויא הוא אליבא דרב פפא והיינו טעמא דכיון דאשכחן לרבי נחמיה דטעון כיבוס היכא דחייב בחוץ לרב לה] פפא נמי כיון דחייב בחוץ בג' מתנות שבחטאת הוא הדין דטעון כיבוס דכיבוס וחיוב לו] חוץ חדא מילתא היא דפשיטא שעל זה לא הוצרך ראייה לז] ופריך אימר דשמעת ליה לר' נחמיה לענין העלאה כו' לענין כיבוס מי שמעת ליה ואם כן לא דייקינן הא מן הראוי ליסוד והוא הדין דלא תידוק הא מן הראוי לקרן ומשני אין והתניא כו' וכולה סוגיא לקיומי סייעתא דרב פפא עד לבסוף דמשני אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימים דנדחו דבריו (תוספות) ומיהו לח] כל זה אמר רב פפא לקיים דבריו בחטאות טל] הפנימיות ולהכי מחשבה מועלת בהן ומיירי בשירים כדמשמע לישנא דברייתא מ] דנשפכים ליסוד ולא בשלש מתנות דכיון דאיירי בפנימיות כך שוה כמו מתנה ראשונה כיון דכל ארבע מעכבות לכולי עלמא ולא הוי קרי להו נשפכין ליסוד ובסיפא לא מצי לפלוגי בדמים החיצונים דרבי נחמיה היא דחייב בשיריהם בחוץ ואם כן לא מצי למיתני תלתא פטור:

הגה"ה ויש מפרש הא מני רבי נחמיה היא כו'. ואתיא סיפא דהא מן הראוי ליסוד כמו רבי נחמיה ורישא דהא מן הראוי לקרן כרבנן ואשכחן כי האי גוונא בפ' שתי הלחם [מנחות צה:] דתנא מא] ואפייתו בפנים אלמא תנור מקדש ואין דוחות את השבת איפסלי להו בלינה וכן ברייתא דריש טבול יום (לקמן דף ק:) דיום שמועה כיום קבורה וכו'. ושקיל וטרי עד אלא כי תניא ההיא בשלש מתנות שבחטאת וגרס מב] אלא בספרים מדוייקים והוי סייעתא דרב פפא מהך בתרייתא ולא מקמייתא ולפי שיטה זו יש ליישב כולה סוגיא ובקונטרס פירש כולה שמעתא בע"א:

תורה אור השלם

1. וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר: שמות כד, י
2. כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ: ויקרא ו, כ

מוסף רש"י

אפלגיה דמזבח. נגד אמצע גובה קירו (יומא טו.): **טיהרא.** תרגום של צהרים שהוא בחצי היום (שם נט.): **וכיון לשבע הזאות הזה** המזה, אי אפשר לצמצם שלא יהא מהן לא למעלה ולא למטה: **אגילוייה.** על גגו, ומאי לשון טהרו על שם שמטהר ומפנה הקטורת שנשרף עליו בבקר וחותיהו אילך ואילך ומזה על מקום הגילוי, כדכתיב וכעצם השמים לטוהר, כמו לטהר (שם טו. טו:) **אשר יזה כתיב.** כלומר אשר יזה מדם העומד להזות, לעדיין לא נעשית מצותו, ההוא הוא כשניתז ממנו על הבגד קודם זריקה או בשעת זריקה טעון כיבוס, ולא שכבר הוזה, דלאחר הזאה אין המותר טעון כיבוס, דמאחר שנזרק בין זרקו כשר בין זרקו פסול, אין טעון כיבוס (מעילה ה.) **שירי הדם.** של חטאות הטעונין שפיכה ליסוד (לקמן קי:):

שיטה מקובצת

מאי לאו אפלגיה דמזבח. פ"ה כנגד כו'. וקשה כיון דאינו מכוין היינו כמנגדנא. לכך נראה לר' חיים כהן דפריך משום שכבר נתן ד' מתנות על ד' קרנות למעלה ואח"כ נותן שבע על חצי המזבח דהיינו למטה. ומשני לא אטיהרו, ר"ל על גילויא והכל היה למעלה על הקרנות ועל גג מזבח, וקרי ליה טהרו על שהיה מטהרו ומייפהו תחלה מהדשן שעליו: **הא** מני ר' נחמיה היא. והשתא ניחא דראוי ליסוד טעון כיבוס ומ"מ מן הקרן אין טעון כיבוס אפי' לר' נחמיה שכבר נעשה מצותו אבל שיריים אין מצותו נעשית עד שישפכנו ליסוד (מהר"פ): תוד"ה הגה"ה הא מני ר' נחמיה היא פירש הקונטרס כו'. נ"ב ומסקנא דקושיא היא לאפוקי מדרב פפא, וה"ק אלא כלומר לא איירי בטעמא דידך דהא מני ר' נחמיה היא כלומר דמחייב בחוץ בשיריים וה"ה נמי בג' מתנות שבחטאת שטעון כבוס, אבל לרבנן דלא מחייב בשיריים משום חוץ ה"ה נמי דאינו טעון כבוס בג' מתנות ולא תפשוט מידי לרבנן. ולא נהירא דא"כ הל"ל אלא. ועוד דבסמוך מייתי למלתיה (לרב) [דרבנן] פפא דקאמר לה דגם לה שריא ולא מפגלא לכמון. ועוד דלפום ריהטא משמע דשמעתא הוא לרב פפא. לכך נראה דשמעתא הוא ור"ק הא מני ר' נחמיה היא וכו' היכי דאשכחן כיבוס כו'. בא"ד וכולה סוגיא לקיומי סייעתא דר"פ דמשני אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימיים דנדחו דבריו. נ"ב פי' כי תניא ההיא בדמים הפנימיים ולעולם אימא לך בשיריים וכמקן לקמן שיריים הפנימיים מעכבין הלכך חשיבי לפנים ולענין חוץ ולענין כיבוס אבל לעולם לא איפשיטא ליה כרב פפא בדמים החיצונים:

מסורת הש"ס

א) יומא טו. נט., ב) תו' פ"ד ה"ד, ג) [יומא פ. חולין נב: קה. בכורות ל: ערכין כז:] ירוש' פאה פ"ו ה"ב, יומא פ"ח ה"ב, כתובות פ"ח ה"א, ד) לקמן לג., ה) [שם מעילה ה.], ו) לקמן לט. קיא. קיב., ז) לקמן פא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' טהר טיהרא והוי פלגיה דיומא: (ב) רש"י ד"ה כי אתשיל מסנה זו בבהמ"ד: (ג) ד"ה להיתירא וכו' לחומרא: (ד) ד"ה חוץ הזורק וכו' ומתנת קרן ואצבע כיבוס:

שינויי נוסחאות

א] נ"ל למ"ד (*ש"מ): ב] כתחלתן ויש מהן כסופן כצ"ל. וכן נ"ל ברש"י ותוס' (ש"מ, וכ"ה בכי"ר וברש"י ד"ו רפ"ט וש"ח): ג] מן היסוד נמי מן היסוד הוא דאינו טעון כיבוס כצ"ל (*ש"מ): ד] צהרים דהוא חצי היום כצ"ל (ש"מ): ה] על גילוי גגו (ש"מ): ו] ועל שם שמטהרו (*ש"מ): ז] וטהרו נמחק, ונ"ל לטוהר (*ש"מ): ח] נ"ל נתן (*ש"מ): ט] נ"ל אחרונות (*ש"מ): י] נ"ל מעלין פסולין (*ש"מ): יא] נ"א כאן הס"ד ומה"ד ויש מהן כסופו ויש דברים כו' (גליון). [בכי"י הגי' ויש מדברים, וכדלעיל]: יב] נ"ל ומתנת אצבע (שמכ"י): יג] נ"ל מתנה (*ש"מ): יד] בכי"פ נוסף שהרי אף שלש מתנות האחרונות ראויות להזיה ואשר יזה קרינא בהו: טו] בגליון נדפס דנ"ל מאחד. ונ"ב: טז] כוסות של שלש מתנות אחרונות יש להן שיריים כמו הראשונים כצ"ל (ש"מ): יז] בד"ו רפ"ט וש"ח הראשונה (וכ"ה בנ"ק ורא"ט): יח] נ"ל דינן כשיריים (ש"מ): יט] היא. כולה הא מילתא כו' כצ"ל (*ש"מ): כ] נ"ל דהא מני (*ש"מ): כא] דם גמור (ש"מ): כב] נ"ל והמעלן (*ש"מ): כג] תיבות פי' רש"י, הוספת מהרש"ק: כד] בש"מ נוסף וב"ה סברי דקמייתא חשיבא שפיר מתיר שלם: כה] ס"א והוי ב"ש נמי לחומרא דלב"ש ב' מתנות מפגלות או זו או זו ולב"ה כו' (*ש"מ): כו] נ"ל ונ"ל (ד"י): כז] מדקאמרי ב"ה אחת שבחטאת מפגלת דהיינו ראשונה מכלל דלב"ש אותה אחת לא מפגלא דאל"כ הו"ל למימר אין מתיר ומפגל אלא בראשונה כו' (ש"מ). וגי' נ"ק מדלא קאמרי ב"ה ראשונה מפגלת מכלל דלב"ש לא מפגלא דא"כ הו"ל למימר כו': כח] תיבות כתב דכן מוכח, הגהת מהרש"ק. ונוס' ש"מ וה"ר יצחק מצא בתוספתא בהדיא: כט] ס"א דבר אחר מקולי (שמכ"י, וכ"ה בתוספתא): ל] נ"ל והשתא (ש"מ וצ"ק): לא] גי' נ"ק אפילו סברי. וגי' ש"מ בין סברי ב"ש וכו' בין לא סברי הוו וכו': לב] נ"ל ואכתי (צ"ק): לג] הנוסח שלפנינו הוא ע"פ רש"ק. ובנ"ק הגיה עפ"י ד"י ולימא דנשפך כו' ולמה ליה למימר כו': לד] נ"ל לפירוש (כי"ב): לה] לרבנן נמי כצ"ל, ותיבות לרב פפא נמחק (ש"מ). ובד"ו לרב': לו] גי' נ"ק וחיוב חוץ וטעון כיבוס דחדא היא מילתא דפשיטא היא ועל זה כו': לז] בש"מ נוסף דמהאי לא פליגי רבנן עליה דר' נחמיה: לח] ומיהו נ"ל דגם זה אמר כצ"ל (ש"מ). ועי' פ"מ ח"ג וטה"ק בביאור דברי התוס': טל] תיבות בחטאות הפנימיות נמחק (צ"ק). ובש"מ גורס בדמים הפנימיים: מ] דברייתא טעונין יסוד כצ"ל (ש"מ): מא] דדייק מדתנן ואפייתו כצ"ל (שמכ"י): מב] וגרסינן (ש"מ):

הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מיתני טו] תלתא פטורי בהדי תלתא חיובי. כולה סוגיא דשמעתא משמע טז] דרבי נחמיה איירי בדמים החיצונים והקשה הרב רבי יעקב מאורליינ"ש דלקמן בסוף השוחט והמעלה (דף קיא.) אמרינן והשתא

[והתניא. בניחותא]: דמים הטעונין יסוד. היינו שירים שטעון ו] שפיכת יסוד: **מחשבה מועלת בהן.** אם חישב בשפיכתן על מנת לאכול בשר למחר. ולקמן רמינן עלה: **ודמים הנשפכין לאמה.** שנפסלו ושופכין אותן לסילון שבעזרה המוליא ז] לנחל קדרון: **כי תניא ההיא.** דמחשבה מועלת בהן: **בשלש מתנות כו'.** וכולה חדא מלתא היא דמסקנא דקושיא היא ולאו שינויא. כלומר לא תשמע מיניה דשירים טעון כיבוס ואפי' לר' נחמיה דהך ברייתא בשלש מתנות שבחטאות: **נטענין יסוד.** מלות טעינת יסוד עליהם ששופך שיריהם ליסוד: ה"ג **אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימיים.** ולעולם בשירים וכמ"ד לקמן [ע"ב] שירים הפנימים מעכבי הילכך חשיבי לפגל לענין ח] חוץ ולענין כיבוס: **ור' נחמיה היא דאמר.** אף שירים החיצונים שהקריבן בחוץ חייב ומשום הכי לא מצי לפלוגי בדידה: **דלא מתני ליה תלתא פטורי.** בחיצונים: **לבהדי תלתא חיובי.** דתנא בפנימיות דבשלמא בכיבוס ובמחשבה מצי לפלוגי אבל בהעלאת חוץ לא מצי למיתנייה: **רבינא אמר.** הא דפרכת לעיל וליטעמיך מן היסוד הוא דאין טעון כיבוס הא מן הראוי ליסוד כו' לאו פירכא היא דמן הקרן מן הקרן ממש קאמר הא מן הראוי לקרן כגון שלש מתנות שבחטאת טעון כיבוס כדרב פפא והא דתנן בהו ט] מן היסוד לאו מן היסוד ממש דתידוק מינה הא מן הראוי ליסוד טעון כיבוס ותקשה לך אלא מן הראוי ליסוד קאמר ואשמעינן דמשכלתה זריקה אין השירים טעון כיבוס דאילו מן היסוד ממש לא איצטריכא ליה דהשתא מן הקרן אמרת לא מן היסוד מיבעי: **ואימא אידי ואידי ראוי.** וקמ"ל דיש לך ראוי לקרן ואין טעון כיבוס ואיזה זה שלשה מתנות שבחטאת: **ראוי לקרן אמרת לא.** משנתן מתנה ראשונה ממעטת לכוליה דם מכיבוס:

והתניא דמים הטעונין יסוד טעונין כיבוס ומחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ חייב ודמים הנשפכין לאמה אין טעונין כיבוס ואין מחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ פטור מאן שמעת ליה דאמר מעלה מהן בחוץ חייב רבי נחמיה היא א] וקאמר טעון כיבוס ומחשבה מועלת בהן והתניא יצאו שירים והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה שאין מחשבה מועלת בהן ב] כי תניא ההיא בשלש מתנות שבחטאת אי הכי טעונין יסוד לקרן אזלי אימא ניטענין יסוד ומחשבה מועלת בהן האמרת לא שרי' ולא מפגלא ולא עיילא לגואי כסופן אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים מאי פטור אדתני דמים הנשפכין לאמה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים פטור הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מתני ליה תלתא פטורי לבהדי תלתא חיובי רבינא אמר מן הקרן ג] ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד אמר ליה רב תחליפא בר גזא לרבינא אימא אידי ואידי ראוי הוא ד] האי מאי השתא ראוי לקרן אמרת לא ראוי ליסוד מיבעיא אלא מן הקרן ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד: כל הניתנין על מזבח הפנימי כו': ת"ר 1 ועשה כאשר עשה מה ה] בא ללמוד לכפול בהזאתו ולמד שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום מתן ד' מניין ת"ל כן יעשה לפר זה פר יום הכפורים

דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החיצוני' דברי הכל אין מעכבין וכי יז] קאמר ר' נחמיה בשירים הפנימים ועוד קשה דקאמר יח] [א"ר יוחנן] ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבין והכא אשכחן חיצונים יט] דמקריבן בחוץ חייב ואינן מעכבין דקאמר הכא לר' נחמיה בדמים החיצונים תרי פטורי וחד חיובא וכיון דאין מחשבה מועלת בהן ואין טעונין כיבוס א"כ לא מעכבי ועוד דאי שירים הניתנין ליסוד בדמים החיצונים מעכבי א"כ מצינו דמים חציין למטה וחציין למעלה ובחד מקום לא אשכחן כדאמר לעיל ד) ועוד מי עדיפי משלש מתנות שבחטאת ועוד אמרינן בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיב.) גבי חטאת שקיבל דמה בשתי כוסות דמוקי לה כר' נחמיה משל למה"ד כו' ומוקי לה בשעיר נשיא אלמא ר"נ בחיצונות איירי דומיא דשעיר נשיא מיהו הא לא קשיא אע"ג דהמשל איירי בשעיר נשיא מ"מ כ] רישא לא הוי בשעיר נשיא וצ"ל סוגיא דשמעתא אתיא דלא כר' יוחנן ובריית' לא קשיא לר' יוחנן דהא דלא מפליג בדידיה משום דכולה בפנימים קמיירי (תוס') ויש לפרש כא] א"ר יוחנן ר' נחמיה כמ"ד כב] שירים הפנימיים מעכבי ואילו היה עושה אותה כג] בחוץ חייב א"כ יש לחייב אף בחיצונים אע"ג דלא מעכבי דגמרי' מאיברים ופדרים ואי פרכת מה לאיברים ופדרים שכן תחילת עבודה שיריים פנימיים יוכיחו ואי פרכת מה לשיריים הפנימיים שכן מעכבין איברים ופדרים יוכיחו וצ"ע כד] דהא שיריים הפנימיים קורא אותן תחילת עבודה לקמן (הגהה) ור"ת השיב לו כה] דאמת הוא דר' נחמיה אף בשירים (ג) החיצונים מיירי מדקתני שירי הדם סתמא ל"ש פנימים ול"ש חיצונים והכי פי' דשמעתא דסוף השוחט והמעלה (ג"ז שם) והשתא דא"ר אדא בר אהבה מחלוקת בשירים הפנימים אבל חיצונים דברי הכל לא מעכבי וכי קאמר ר' יהודה כו] בשירים הפנימים פירוש כי קאמר דשירים מעכבי מוכלה מכפר היינו בשירים הפנימים וכי תניא ההיא בשירים החיצונים פי' ההיא דר' נחמיה ור' עקיבא בשירים החיצונים כל זה מדברי רב אדא ולדבריו דרבי עקיבא הש"ס קאמר דמה שאמר ר"ע שירי הדם שירי מצוה הן משמע כז] ל"ש פנימים ולא שנא חיצונים לא קשיא לרב אדא דר"ע לדברי עצמו השיב לך כח] דפליג אדר' יהודה כט] ואית ליה שירים אין מעכבים אפי' בפנימים ורבי נחמיה ס"ל לעולם דפנימים מעכבין ושירים חיצונים אין מעכבין אפ"ה ל] חייבין בחוץ ור' יוחנן היה סובר דאף חיצונים מעכבין לר' נחמיה ובזה לא היה מוקשה לא] דמלא שום תנא דסבר חיצונים מעכבים דודאי איכא שום תנא דאית ליה האי סברא דחיצונים מעכבין אלא בזה איתותב לב] דרבי נחמיה הוה ס"ל דחיצונים מעכבין וטעמא דר' נחמיה דמחייב בחוץ משום עיכובא הוא דהא ודאי ליתיה וק' לפר"ת דע"כ ליכא שום תנא שיאמר שירים החיצונים לג] מעכבין כדפרישי' דלא מצינו דמים שחציין למטה וחציין למעלה ועוד דלא אפשר לומר כן לר' נחמיה שירים החיצונים מעכבין כדמוכח בסוף הוציאו לו (יומא דף ס.) דפליגי ר' יהודה ור' נחמיה בדברים הנעשין בבגדי לבן בחוץ דלרבי יהודה לא מעכבי ולרבי נחמיה מעכבי

ראוי ליסוד. דכבר נגמרו מתנותיו מיבעיא ליה למיתני בתמיה הא מקמייתא אידחי ליה מכיבוס: **אלא ודאי מן הקרן קרן ממש.** אבל הראוי לקרן כל זמן שלא גמר מתנותיו טעון כיבוס והדר אשמעינן דמן הראוי ליסוד אין טעון כיבוס ולמעוטי שירים דאי מן היסוד ממש לא איצטריכא ליה: **ועשה כאשר עשה.** בפר העלם דבר (א) לאחר שפי' בו כל מתנות דמו שנה לכתוב ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת וגו' ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו י] חוץ מיותרת הכבד ושתי הכליות שהוא צריך ללמוד מפר כהן משיח האמור למעלה הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשיהו דהא מלתא דהאי קרא כתיב ביה כפרה וכפר עליהם וגו' ואימורין לא מעכבי כפרה אלא כולה לדרשא וסרסהו דע"כ לא מצי למימר דכתיב כאשר עשה יא] לדם הפר דמשמע מאחרינא יב] יליף דלא חסר מידי דניבעי למילפיה אלא ועשה כאשר עשה לכפול באזהרת הזאות שלו והכי משמע יג] כאשר עשה (לו) כאשר כתבתי לך כל עשיותיו ושנה עליהם לעכב שאם חיסר כו'. כן שמעתי במנחות: **מתן שבע.** על הפרכת שמעכבות בכל מקום. לקמן מפרש: **מתן ארבע.** שאין מעכבות בחטאת החיצונה כדאמרינן לעיל מניין שמעכבות בקרנות הפנימי. ולקמן פריך למה לי קרא (ב) האי כפילא יד] כאשר עשה נמי עלייהו קאי דהא איתנהו נמי בהדיא כתיבו: **תלמוד לומר כן יעשה לו.** חזר וכפל ואם אינו לענין מתן שבע תנהו לענין מתן ארבע: **לפר זה פר יום הכפורים.** להשוותו לפר העלם דבר. ולקמיה מפרש למאי הילכתא:
כאשר

דמפרש ר' יוחנן דשניהם מקרא אחד דרשו והיתה זאת לכם וגו' וכתיב זאת וכתיב אחת לר' יהודה חד למעוטי בגדי לבן בחוץ וחד למעוטי בגדי זהב בחוץ ולרבי נחמיה חד למעוטי בגדי זהב וחד למעוטי שירים דלא מעכבי והתם לד] פריך [שפיר] דרבי יוחנן אדרבי יוחנן מההיא דלקמן דקאמר ר' יוחנן דתני ר' נחמיה לדברי האומר שירים מעכבין קשיא: **ועשה לפר** לה] **כאשר עשה.** פי' בקונט' בפר העלם דבר של צבור כתיב ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בו חוץ מיותרת הכבד ושתי הכליות שהוא צריך ללמוד מפר כהן המשיח האמור למעלה

[illegible]

מסורת הש"ס

א) ע' ירוש' יומא פ"ה ה"ו, ב) [לעיל לח: וש"נ], ג) מנחות כו. ת"כ ויקרא חובה פרש' ד פ"ו ה"ה, ד) [דף לח.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ועשה וכו' דבר כתיב לאחר: (ב) ד"ה מתן ד' וכו' למה לי קרא הא האי: (ג) תוס' ד"ה הא מני וכו' ור"ת השיב וכו' החיצונים מיירי. נ"ב ועי' בפירש"י בע"ב [בסופו] ד"ה שפיכת שירים:

גליון הש"ס

גמ' יצאו שירים והקטרת אימורין. לעיל דף יג ע"א:

שינויי נוסחאות

א] תיבת היא נמחק (*ש"מ): ב] נפסלים מדויקים נוסף אלא (תוס' בשם' הקודם בסוף, וכ"ה בכי"מ וקו): ג] מן הקרן מן הקרן כל"ל (*ש"מ): ד] תיבת הוא נמחק (ש"מ, וכ"ה בכי"ו): ה] מה תלמוד לומר לכפול בהזאות, ללמד שאם כל"ל (ש"מ): ו] נ"ל שטעונין (*ש"מ). וכן בכל העמוד נ"ל שירים טעונין במקום טעון: ז] נ"ל המוציאן (*ש"מ): ח] נ"ל ולענין (*ש"מ, דברי נחמיה): ט] נ"ל בה ומן (*ש"מ): י] בכת"י נתפרשו בו. וכ"ה בתוס: יא] נ"ל עשה לפר (*ש"מ): יב] דמאחרינא יליף דהא לא (*שמכ"י): יג] משמע ועשה לו כאשר כתבתי (*ש"מ): יד] נ"ל דועשה (*ש"מ): טו] מיתני ליה תלתא כל"ל (ש"מ): טז] נ"ל מוכחא (ש"מ. וכתוס' יומא): יז] נ"ל כי (ש"מ): יח] כדאמר ר' יוחנן התם ר' נחמיה כו' (צ"ק): יט] תיבת חיצונים נמחק (ש"מ): כ] לשון התוס' ביומא: מ"מ איכא למימר ר' נחמיה בפנימים איירי: כא] ובשם רבינו יצחק מצאתי כתוב (ש"מ). [ובתוס' יומא ס ע"ב במקום ויש לפרש, איתא ותירץ רבינו חיים כהן זצ"ל: כב] נ"ל כדברי האומר (ש"מ, וכ"ה בתוס' יומא): כג] נ"ל אותן (שמכ"י): כד] לשון תוס' יומא ולא נהירא לריצב"א דהיכי קאמר שיריים הפנימיים יוכיחו שהן סוף עבודה והלא תחילת עבודה קורא אותן בשוחט והמעלה כו': כה] לו בסיגנון אחר והא לך פירושו דאמת כו' (ש"מ): כו] נ"ל נחמיה (ש"מ): ועי' מגלת דניאל: כז] נ"ל משמע (ש"מ, צ"ק): כח] נ"ל לו (ש"מ, צ"ק): כט] נ"ל נחמיה (גליון): ל] ואפ"ה חייב אכולן בחוץ כל"ל (ש"מ): לא] מקשה דלא מצינו שום תנא כל"ל (צ"ק). נ"ל דמצי לאשכוחי שום תנא (ש"מ): לב] [illegible]: לג] [illegible]: לד] [illegible]: לה] תיבת לפר נמחק (ש"מ):

שיטה מקובצת

כי תניא ההיא. פי' דמחשבה מועלת בהן, בג' מתנות, [illegible]

תורה אור

1. וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: ויקרא ד, כ

מוסף רש"י

יצאו שירים כו' שאין מעכבין. שירים אין מעכבין כדתניא באחרון מקומון (לקמן נב.), יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם ישפוך, נתקן הכתוב ועשאו שירי מצוה כו'. הקטרת אימורין לא מעכבים כפרה דכתיב כי הדם הוא בנפש יכפר (לעיל יג.): ועשה כאשר עשה. בפר העלם דבר כתיב שיעשו לו כאשר עשה לפר כהן משיח שנתפרש לפני ענינו: מה בא ללמוד. והלא כל מה שפירש לפר כהן משיח פירש לפר העלם דבר: לכפול בהזאות. לשנות באזהרת הזאות בפר העלם דבר: אין לי אלא מתן שבע. דפרוכת הוא דמעכבות שהן מתן שבע מעכבין בכל מקום כגון פרים הנשרפים ושעירי עבודת זרה ת"ל כן יעשה. ומרבינן כל עשיותיו שיעכבו: לפר זה פר יום הכפורים. מרישיה דקרא ועשה לפר דרשינן לפר לרבות פר יוה"כ (מנחות כז.).

שיטה מקובצת (המשך)

[illegible]

¹כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח א)החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי א] ראשי חדשים תלמוד לומר לו ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שמכפרין על עבירת מצוה ידועה ומוציא אני אלו שאין מכפרין על עבירת מצוה ידועה וכפר אף על פי שלא סמך ב] ונסלח אף על פי שלא נתן שירים ומה ראית לפסול בהזאות ולהכשיר בסמיכה ושירים אמרת פוסל ג] בהזאות שמעכבות בכל מקום ומכשיר אני בסמיכה ושירים שאין מעכבות בכל מקום

כאשר עשה (לדם) לפר. לאו כאשר עשה קדריש שהרי כבר סירשו ודרשו אלא לפר קדריש: **זה פר כהן משיח.** האמור בפרשה העליונה ולא נכפל לכך חזר והקישן יחד (א) שלימד עיכוב חיסור מתנותיו מזה: **אלו שעירי עבודת כוכבים.** להביאן בדין פר העלם דבר ליטעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב ולישרף חוץ לשלש מחנות לפי שבמקומו ד] לא נתפרשו הלכותיו בפרשת שלח לך (ב): **יכול שאני מרבה שעירי הרגלים וראשי חדשים.** להיות פנימים ונשרפין: **ת"ל כן יעשה לו.** לזה ולא לאחר: **מרבה אני שעירי עבודת כוכבים.** לתורת פר העלם דבר: **שמכפרין על עבירת מצוה ידועה.** כמותו שניהם באין על חטא הידוע ה] ומוציא אני של רגלים שלא היו ו] שוין לו שהרי אין דומין לו בכפרתו שאלו באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף שנטמא ונכנס למקדש ואינו מכיר ולא הודע לו לא טומאתו ולא כניסתו כדאמרינן בשבועות (דף ג.): **וכפר.** וכפר מכל מקום: **אע"פ שלא סמכו.** עליו זקנים: **ונסלח אע"פ שלא נתן שירים.** ליסוד מזבח החיצון דלא תימא הואיל וכתיבא ז] בה בהדיא כפילא דועשה כאשר עשה נמי עלייהו קאי הילכך מעטינהו קרא: **שמעכבות בכל מקום.** כדמפרש לקמיה [דף מ.] בפרה ובנגעים: סמיכה לא מעכבת בעלמא כדאמרינן בפרק קמא [דף ו.] וסמך ונרצה וכי סמיכה מכפרת וכו': שפיכת שירים לא מעכבא בחטאת החיצונה (ג) לדברי הכל:
בפרה

הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשינהו להא מילתא דהא קרא כפרה כתיב ביה וכפר עליהם ואימורין לא מעכבי כפרה משמע לפי' דאי הוה מצינו לאוקומי לעבודת דם לא הוה מוקמינא ליה לכפול בהזאות וקשה לר' שמעון בסמוך קמיבעי ח] למימר דאיצטריך ט] כן יעשה למתן ארבע (אפ"ה מצי נמי לכפול בהזאה דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתא) דלא כתב מתן ד' בהעלם דבר ומקרנות דכהן משיח למד ואם כן אימא איצטריך ועשה כאשר עשה למתן י] ד' וא"כ מנא ליה לכפול בהזאות לכך נראה דועשה יא] לכפול לכל מה שאמור בענין אתיא וא"ת יב] א"כ מצי נמי קאי אמתן ד' לכפול בהזאות דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתיא וי"ל יג] דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם שתי מתנות הכתובות בכהן משיח דאין ניכר שיהא חסר שום הזאה אלא יד] הנך שתים דפר העלם היינו אותן שתים דמשיח וקשה דילמא ועשה כאשר עשה אתי לאת בדם וטבילה דלא כתיב בפר העלם וכתיב בפר כהן לפירוש רש"י ולא לכפול בהזאות י"ל דאת בדם וטבילה אין זה חסרון עבודה אלא תיקון עבודה ולא שייך בהו ועשה כאשר עשה. ברו"ך: ג) **לפר זה פר יום הכפורים.** לקמן אמר לא נצרכא אלא לאת בדם וטבילה אבל לעכב לא איצטריך דחוקה כתיבא ביה וגם טו] וכלה וכפר דרשינן מיניה אם כלה כפר ותימה ולמה ליה ועשה לכפול בהזאות תיפוק לי מדאיתקש לפר יום הכפורים טז] ועוד קשה לרבי יהודה דריש יז] לקמן וכלה מכפר אם כלה כיפר ואם לא כלה לא כיפר לומר דמתנות יום הכפורים מעכבות תיפוק לי מהיקישא דפר העלם דבר ומיהו להגהו לישנא דאמר בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ופרק הוציאו לו (יומא דף ס:) דלרבי יהודה שירים מעכבים ניחא אבל להאי דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו ושירים לא מעכבי לרבי יהודה קשה דלעכב בהזאות לא צריך וכלה מכפר דמפר העלם נפקא ויש לומר דאיצטריך וכלה לשבע הזאות שעל טהרו דליתנהו בפר העלם (תוספות יח] עד ושעירי ראשי חדשים) ואם תאמר היא גופה נילף בפר העלם דבר בהיקישא וכ"ת דפר יום הכפורים הוא דאיתקש לפר העלם דבר ולא פר העלם לפר יום הכפורים הא ליתא דהא ילפינן יותרת ושתי הכליות בפר העלם מפר כהן משיח דאתו מייתורא דהאי קרא וכן לר"ש בסמוך ילפינן ארבע מתנות בהעלם מכהן משיח הכי נמי נילף עיכובא בהעלם מפר יום הכפורים הילכך נראה לי ועשה יט] דאתי לעיכובא ללמד בכהן משיח ושעירי עבודת כוכבים דכתיבי בהאי קרא מייתורא לומר דמתנותיהם מעכבי דקרבנות דאתי מריבויא דהאי קרא לא ילפינן זה מזה אבל לפירוש רש"י דלקמן אינו יכול להיות תירוץ זה דפירש את בדם לא כתב בהעלם כי אם בכהן משיח וילפינן יום הכפורים ממשיח וכיון דקרבנות דאתו מריבויא גמרינן מהדדי אם כן ליפתוק מועשה וניגמר עיכובא מכולהו כ] מפר יום הכפורים ה) מיהו פרש"י אין נראה לר"ת כדמפרש לקמן. ברו"ך. ועוד נ"ל דודאי פר העלם לא ילפינן עיכובא מפר יום הכפורים שהרי אותן פרשיות רחוקות זו מזו אבל פר העלם מפר כהן משיח ילפינן שפיר ליותרת ולשתי הכליות למתן ארבע שסמוכות הפרשיות זו אצל זו. ברוך. לפירוש זה ניחא דלהכי לא ילפינן שבע על טהרו מפר יום הכפורים לפי שהפרשיות רחוקות זו מזו אבל להכי מהני לפר דמיותר למידרש כא] יום הכפורים דילפינן ביה דינין של העלם ולפירוש רש"י כב] נמי דילפינן פר העלם שפיר מפר כהן משיח כג] הא דלא ילפינן שבע דעל טהרו ושמונה דעל הפרכת בפר העלם מפר יום הכפורים היינו טעמא כיון דכתיב ביה והזה שבע כד] על הפרכת וגם ונתן על קרנות אם הוספת לא נתקיים הפסוק ונראה הפסוק שקר אבל ארבע דילפינן בקרנות ממשיח משום דקרנות משמע שפיר טובא לכל הקרנות אחת דהיינו ארבע ובשעירי עבודת כוכבים דיליף משל העלם ויהבינן כה] שבע דעל הפרכת מהיקשא וכן שעירי הרגלים אי לאו מיעוטא משום דלא נכתב בהו כלל עבודת דם אלא כתובין סתם וא"כ אין זה סתירת פסוק ובאימורין דכתיב כל חלבו ואנן מוסיפין יותרת ושתי כליות ד) משום דליכא שום הקטרה בלא יותרת ושתי הכליות. ברו"ך: **ושעירי ראשי חדשים.** ואם תאמר והיאך יכול לרבותו והלא חטאת דראש חדש נאכל היה כדכתיב (ויקרא י) דרש דרש משה והנה שורף ויש לומר שעל זה הוא בא לדקדק דנידרוש משה מהכא שיהא בשריפה כפנימים: **וכפר אע"פ שלא סמך.** אע"ג דלא מעכבא בעלמא הוה אמינא דמעכבא הכא כדפי' בקונטרס משום דועשה כאשר עשה עלייהו קאי כו] ומיהו להקטרת אימורים לא איצטריך ה) דלא מעכבי בשום מקום דאחר כז] שהוכשר יחזור ויפסל ולא דמי לסמיכה דהויא קודם עבודת הדם ושיריים נמי עבודת הדם נינהו ומעכבי לכמה תנאי: **ונסלח אע"פ שלא נתן שירים.** וא"ת תיפוק לי מהא דדרשינן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב.) בפר כהן משיח ואת כל הדם ישפך נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה לומר שירים אין מעכבין וה"נ נדרוש ישפך דפר העלם ויש לומר דהני מילי בפר כהן משיח כדפרישית כח] לקמן בקונטרס דדריש מדשינה בהילוך לשונו שבכל העבודות של כהן משיח כתיב ולקח והזה ונתן וכאן לא כתיב ושפך את דמו (על) [אלא] יסוד אלא בסתם כט] ישפך שינה במשמעו לנתקן אבל הכא בפר העלם לא שינה הכתוב דהא כתב נמי יתן להכי איצטריך ונסלח מדאיתקש ל] פר כהן משיח לפר העלם לא מצי למילף התם דלא מעכבי כיון דשינה עליו הכתוב כדקאמרת התם ק"ו לפר כהן משיח מעתה יכול יעכבנו דמאי דכתב בגופיה הוי כאילו שנה לעכב כיון דאפילו לא הוה כתב אתי מק"ו וקשיא לא] לי דונסלח בפר העלם למה לי נילף מכהן משיח דשירים לא מעכבי וכי תימא לא ילפינן קולות הא ילפינן בסמוך אמין דלא חייך. ברו"ך: **ומכשיר אני בסמיכה ושירים שאין מעכבין בכל מקום.** דלכל הפחות חטאות לב] החיצונות מודו כולי עלמא דשירים לא מעכבי אבל להזאות לג] לא אשכחן בשום מקום שלא יעכבו ולפירוש רבינו תם דאיכא תנא דאמר שירים החיצונים מעכבי קשה להוא תנא מנא לן לפסול בהזאות ולהכשיר בשירים ושמא לא דריש ונסלח תדע דלמאן דאמר נמי שירים הפנימים מעכבי על כרחין בכל פנימים קאמר מדקאמר מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החיצונים כו' ולא קאמר מחלוקת בשירים דיוה"כ אבל בשאר פנימים לא מעכבי:

תורה אור

1. וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: ויקרא ד, כ

שיטה מקובצת

החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים. פירוש שיהיו פנימים ונשרפים דחטאת בא לרבות חטאות אחרות של צבור שיהו כאלו: **יכול שאני מרבה כו'.** דכיון שבא לרבות נרבה אף את אלו דנרבה כל חטאות צבור. ותימה היכי ס"ד לרבות שעירי ראשי חדשים הא כתיב ואת שעיר החטאת דרוש דרש משה וגו' מדוע לא אכלתם אלמא שעירי ר"ח נאכלים דבשעירי ר"ח איירי מדהשיב לו אהרן אם שמעת בקדשי שעה לא שמעת בקדשי דורות, וי"ל דעל זה בא לדקדק הכא שהיה לו למשה לדרוש (מחטאות) [מהחטאת] שיהו שעירי ר"ח נשרפים ולמה כעס אשר שרפוה. ודוחק הוא. ונראה דעיקר קושיא דהכא אשעירי הרגלים הוא, ושעירי ר"ח אגב גררא נקטי. ומיהו קשה לרבינו נתנאל דהכתי קשה דהיכי מצינו לרבויי שיהיו פנימיים הא כתיב גבי מזבח הפנימי וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה כלומר כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה, ואילו שעירי רגלים שיהו פנימיים נמצא מזבח הפנימי מכפר כמה פעמים בשנה. דנהי דבלאו הכי איכא פר כהן משיח ופר העלם ושעירי עבודת כוכבים, התם על חטא באים ואינם קבועים אבל שעירי הרגלים קבועים הן. לכך נראה להר"ר נתנאל דה"ק יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ר"ח שיהו (מתנותיו) [מתנותיהן] מעכבות ולעולם לא יהו פנימיים ונשרפים אלא על מזבח החיצון ונאכלים. ומיהו קשה דא"כ אמאי איצטריך לומר בסמוך מרבה אני את אלו שהן מכפרים על עבירות מצות ידועות כו' לימא מרבה אני את אלו שכן פנימיים ונשרפים כמו פר כהן משיח ופר העלם משא"כ בשעירי הרגלים ובשעירי ר"ח. וי"מ דעדיפא מיניה קא פריך וגם זה דוחק. לכך נראה דלעולם לענין (שהיו) [שיהו] פנימיים ונשרפים בעי לרבוייהו ומ"מ לא קשה אחת בשנה דכתיב גבי מזבח הפנימי דהתם לא בא למעט שאר קרבנות ממזבח הפנימי אלא בא להשמיענו דשעיר הפנימי דיוה"כ כפרה אחת מכפר ואינו מכפר ב' כפרות כדדריש מיניה בפ"ק דשבועות גבי טומאת מקדש וקדשיו. ותדע דאחת בשנה לא בא למעט קרבנות אחרים דהא למ"ד אין מערבין לקרנות אלא נותן מדם הפר לבדו על הקרנות וכן מדם השעיר לבדו א"כ שתים בשנה הן אלא ע"כ כדפי': **ונסלח אע"פ שלא נתן שיריים.** תימה היכי דריש מונסלח, הא מבעיא ליה לגופיה. דכה"ג אמר לעיל גבי חטאות החיצונות דדריש מתנה אחת מוכפר ונסלח מוקי ליה לגופיה. ואומר הר"ר חיים בר שניאור דאה"נ דונסלח לגופיה ומוכיפר דרשינן ב' דרשות אע"פ שלא סמך ואע"פ שלא נתן שיריים דכיון דלא מעכבי כפרה תרוייהו מחד קרא נפקא. וכן משמע בסמוך דקאמר סד"א מידי דהוי אסמיכה ושירי הדם כו', והשתא אי לא נפקא לן מחד קרא אלא חדא דרשא א"כ מתן ד' מנליה דלא מעכבי הא ליכא אלא תרי קראי וכיפר ונסלח חד לשיריים וחד לסמיכה, אלא ודאי דמחד קרא ילפינן שפיר תרתי או תלתא דרשות כדפי': תוד"ה (מעמוד הקודם) ועשה כו' לכך נראה דועשה לכפול לכל מה שאמור בענין אתא. נ"ב, הלכך כי נמי איצטריך לעבודת דם מ"מ משמע ועשה כאשר עשה דקאי נמי אכולהו עשיות ועבודות שנאמרו בפר כהן משיח והוי כאילו כתיב בהדיא ועשה בכל עשיות והכי קאמר מה ת"ל הרי עיקר העבודות מפורשות בהדיא בפר העלם דבר (מתו' מהר"פ ז"ל). **באר"ד** וי"ל דועשה לא משמע וכו' היינו אותם שתים דמשיח. נ"ב, הלכך ליכא לאוקומי הך היקשא דועשה כאשר עשה לגבי מתן ד' לחודיה, דהאי לישנא דועשה כאשר עשה משמע שעיקר ההיקש ללמוד פר העלם מפר כהן משיח ולא ללמוד פר כהן משיח מפר העלם, ואילו לגבי מתן ד' כי היכי דצריך ללמוד פר העלם מפר כהן משיח ה"נ צריך ללמוד פר כהן משיח מפר העלם. אבל לגבי יותרת ושתי כליות שפר העלם למד מפר כהן משיח ואינו מלמד, הוה משמע שפיר ההקישא להכי אי לאו דבהאי קרא כתיב כפרה (ב"ש): **באר"ד** (בסופו) וקשה דילמא ועשה כאשר עשה אתי לדאת בדם וטבילה כו' לפירוש רש"י. אבל לפי' ר"ת דלקמן ניחא, שפי' דאת בדם וטבילה כתיבי בפר העלם כמו בפר כהן משיח (מהר"פ ז"ל):

מסורת הש"ס

א) ת"כ ויקרא חובה פ"ו ה"ו, ב) במדבר טו, ג) שייך לעמ' הקודם, ד) לקמן מא:, ה) לעיל דף ה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה זה פר וכו' יחד ללמד עיכוב: (ב) ד"ה שפיכת וכו' לדברי הכל. נ"ב עיין בתוס' בע"א ד"ה הא מני בקושי' מהרי"י מאורליינש וכאן בד"ה ומכשיר אני בסמיכה ושירים:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לפר וכו' ומיהו פירש"י אין נראה לר"ת. עיין לקמן דף מז ע"ב תוס' ד"ה אלו ואלו:

מוסף רש"י

שעירי עבודת כוכבים. של צבור, כדכתיב בפרשת שלח לך וכי תשגו וגו' ובעבודת כוכבים מדבר (מנחות כז:). ציבור שחטאו בע"ז בהוראת ב"ד מביאים פר לעולה ושעיר לחטאת (שבועות יא.):

שינויי נוסחאות

א] תיבות ושעירי ראשי חדשים ליתא בת"כ, ומיושב קו' התוס' ד"ה ושעירי (מ"ש עש"ב): ב] צ"ל סמכו (שמכ"י. וכ"ה ברש"י). אך בתוס' כלפנינו: ג] פוסל אני (*ש"מ): ד] שבמקומן וכו' הלכותיהן כצ"ל (יעב"ץ): ה] צ"ל ידוע (ש"מ): ו] צ"ל יהיו (ב"ש): ז] וכתיבן ביה (כי"פ): ח] דקמיבעי (צ"ק): ט] דאיצטריך ועשה כאשר עשה למתן ארבע א"כ מנ"ל לכפול בהזאות, הא לא כתיב מתן ארבע בפר העלם ומקרנות דפר כהן משיח וכו' כצ"ל והשאר נמחק (ש"מ). וגירסת ב"ש וקשה דלר"ש בסמוך לא כתיב מתן ד' בהעלם, ומקרנות דכהן משיח למד, וא"כ אימא וכו'. והשאר נמחק: י] גירסת צ"ק למתן ד' ומנ"ל לכפול בהזאות. וי"ל דמסתברא דועשה לכפול בהזאות אתי. ומצי נמי קאי אמתן ד' לכפול בהזאות, דועשה לכפול כל מה דאמור בענין אתי. אבל [אין] לומר דועשה למתן ד' אתי, דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם על ב' המתנות הכתובות וכו' כצ"ל וכ"ה בס"י: יא] דועשה משמע (ש"מ): יב] מתיבת וא"ת עד וי"ל, ליתא בד"ו, והוסיפוהו מגה"ז: יג] וי"ל לפרש"י כצ"ל (ש"מ). [עי' באות שלפנ"ז דבד"ו ליתא הקושיא לעיל, ולכן הגיה הש"מ כן, ועיין]: יד] צ"ל דדלמא (ב"ש): טו] מתיבת וגם עד כפר נמחק (ש"מ): טז] בש"מ נוסף דכתיב ביה חוקה: יז] צ"ל דדריש (ב"ש וצ"ק): יח] הש"מ גורס זה להלן אחר תיבות הא ליתא. ובה"ז וצ"ק גרסי כלפנינו. וביאורו דעד כאן הוא דעת רבותינו הראשונים, ומכאן ואילך תוס' אחרון (מ"ש): יט] דועשה אתי כצ"ל (ש"מ). ומתיבת הלכך עד הא דלא ילפינן מוקף שם: כ] בכולהו (צ"ק): כא] למידרש זה פר יוה"כ (ש"מ): כב] נ"א ראשון (כ"ה בכל דפוסי ונציה). ועי' לשם זבח: כג] נ"א מפר יום הכיפורים. (כ"ה בכל דפוסי ונציה). וכ"ג טה"ק עש"ב. וגיר' ח"נ דילפינן פר יוה"כ מפר כהן משיח: כד] שבע פעמים לפני ה' את פני הפרכת וגם ויתן על כו' כצ"ל (ב"ש): כה] דיהבינן (ב"ש): כו] צ"ל נמי קאי (ש"מ): כז] צ"ל דכי לאחר (ש"מ): כח] צ"ל כדפירש (ש"מ): כט] צ"ל הדם ותיבת בסתם נמחק (ש"מ): ל] ומדאיתקש (ב"ש וצ"ק): לא] מכאן עד סה"ד הוא תוספת (ב"ש): לב] צ"ל בחטאות (ש"מ): לג] צ"ל הזאות (שמכ"י):

אמר מר אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום היכא אמר רב פפא בפרה ובנגעים מתן ארבע מנין ת"ל [1]כן יעשה מ"ש מתן ז' דכתיבן וכפילן מתן ד' נמי כתיבן וכפילן א"ר ירמיה לא נצרכא אלא לר"ש דתניא[א] למעלה אומר [2]קרן קרנות שתים למטה הוא אומר [3]קרן קרנות ארבע דברי ר"ש ר' יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר [3]באהל מועד על כל האמור באהל מועד ורבי יהודה כן יעשה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא לפי שלא למדנו לפר יוה"כ לסמיכה ושירי הדם מנין ת"ל [1]כן יעשה ולפר יוה"כ לא למדנו הא אמרת [1]לפר זה [א] יוה"כ איצטריך סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה אימא לא קמ"ל ור"ש האי באהל מועד מאי עביד ליה באהל [ב] מועד מבעי ליה שאם [א]נפחתה תקרה [ג] של היכל לא היה מזה [ב]ואידך [3]מאשר ואידך [ג]אשר לא דריש אביי אמר לר' יהודה נמי איצטריך סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם דאע"ג דכתיבן וכפילן לא מעכבא [ד] מתן ארבע נמי לא תתעכב [ה] קמ"ל לפר [ו] זה פר יום הכפורים למאי הילכתא אי לעכב פשיטא [ז] [4]חוקה כתיבה ביה אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכא אלא לרבי יהודה [ד]דאמר כי כתיבה חוקה אדברים [ב]הנעשים בבגדי לבן בפנים שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום [ה]אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי אימא מדכסידרן לא מעכבי הזאות נמי לא מעכבי קמ"ל מתקיף לה רב פפא ומי מצית אמרת הכי [ו]והתניא [5]וכלה מכפר את הקודש [ח] [ז]אם כיפר כילה ואם לא כיפר לא כילה דברי [ט] ר"ע א"ל רבי יהודה מפני מה לא נאמר [י] אם כילה כיפר ואם לא כילה לא כיפר [יא] אמר רב פפא לא נצרכא אלא [6]לאת דם [יב] ובטבילה את אמר רב אחא בר יעקב לא נצרכא [יג] להכשיר

רש"י

כפרה. [ח] והזה אל נכח פני אהל מועד וגו' וכתב חוקה לעיכובא [ט]: **בנגעים.** בלוג שמן של מצורע [י] והזה מן השמן באצבעו וגו' וכתיב זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא יד) וכל הווייה עיכובא: **דכתיבן.** בהדיא: **וכפילן.** ועשה כאשר עשה: **מתן ארבע נמי כתיבן בהדיא וכפילן.** דועשה כאשר עשה אכולה מילתא קאי ומהיכא תיתי למעוטינהו: **לא נצרכא אלא לר"ש.** דאמר לא כתיב ביה [יד] אלא שתים ושתים אחרות בהיקשא דהאי קרא [טו] איתקוש פר כהן משיח ופר העלם דבר כדאמרן [לעיל לט.] לפר זה פר כהן משיח הילכך אי לא דהדר כפלינהו לא הוו כפולין: **למעלה.** בפר כהן משיח: **למטה.** בפר העלם: **קרן קרנות.** מדמלי למיכתב קרן וכתב קרנות הויא [טז] שתים דאית ליה לר"ש [י] יש אם למקרא וחוזרים ומלמדים [יז] זה מזה בהיקש: **הרי הוא אומר.** בשניהם על קרנות מזבח קטרת סמים אשר לפני ה' אשר באהל מועד והאי באהל מועד יתירא הוא דהא כתיב אשר לפני ה' ולמדך [יח] על כל הקרנות שבתוך ההיכל צריך ליתן: סמיכה ושפיכת שירים לא נאמרו בפרשת אחרי מות: **ת"ל כן יעשה.** לרבות פר יוה"כ לסמיכה ושירים דהא פר יוה"כ בהאי קרא כתיב כדאמר לפר זה [א] יוה"כ: **והאמרת לפר כו'.** וכיון דאיתקש להאי איתרבו להו סמיכה ושירים בהיקשא ולמה לי תו כן יעשה: **ס"ד אמינא.** כי איתקש לעבודה דמעכבא כפרה הוא דאיתקש כדכתיב וכפר בהאי קרא ולרבויי בי' את בדם וטבילה כדמפרש לקמן: **נפחתה.** תקרת [יט] עלייתו וגגו תו לאו אהל הוא: **מאשר.** נפקא ליה ארבע קרנות מאשר דמצי למכתב אשר לפני ה' באהל מועד למה לי [למיהדר] למיכתב אשר אלא על כל הקרנות אשר באהל [כ] דהאי אשר בתרא משום מזבח לא איצטריך למיכתביה: **לר' יהודה נמי.** אע"ג דכתיבי מתן ארבע בהדיא וכפילן בועשה כאשר עשה: **איצטריך.** כן יעשה לרבוייניהו שיעכבו [כא]: **סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם.** דפר העלם גופיה דכתיבן וכפילן ולא מעכבי כדאוקימנא עילוייהו מיעוטא דוכפר ונסלח משום טעם דאין מעכבות בכ"מ: **מתן ארבע.** שאין מעכבות בחטאת החיצונה נמי לא ליעכבו דנימעטו נמי מוכפר ונסלח: **קמ"ל** [כב]. (דלענין סמיכה ושירים שאין מעכבין בכ"מ קא חשיב להו כפרה) דאילו סמיכה ושירים אפילו עקרינהו לגמרי לא מעכבי ואילו מתן ארבע חדא מינייהו [כג] מעכב בחטאת החיצונה הילכך מייתינן לכולהו לעיכובא מוכן יעשה: **למאי הילכתא לעכב.** דהא לא כתיבן וכפילן ביה ואיצטריך לאקשויי [כד]: **פשיטא** [לא] [כה] גרסי' גבי פר יוה"כ: **לעכב.** שיהו כל המתנות מעכבות: **חוקה כתיב.** בסוף פרשת אחרי מות והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו' [ויקרא טז]: **לרבי יהודה.** בפ' הוציאו לו (יומא דף ס.): **דאמר דברים הנעשין בבגדי לבן מבפנים.** מתנות [כו] וקטרת שעל בין הבדים: **הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום.** דחוקה עלייהו כתיב: **אבל דברים הנעשין בבגדי לבן מבחוץ.** כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרכת: **הקדים שעיר** [כז] **לפר מה שעשה עשוי.** דחוקה לאו עלייהו כתיב. והתם מפרש טעמייהו [כח]: **אימא מדכסדרן לא מעכבי.** אלמא חוקה לאו עלייהו קיימא מנין הזאות גופייהו נמי לא ליעכב אם חסר מהן: **קמ"ל.** היקשא דהכא: **ומי מצית אמרת הכי.** דלר' יהודה עיכובא מהכא יליף: **וכלה מכפר.** קרא יתירא הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא והקריב את השעיר החי: **אם כיפר.** כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון מתנת דמים מתן שבע ומתן ד': **כילה.** אע"פ שלא שפך שירים ליסוד מזבח חיצון: **מפני מה לא נדרוש.** המקרא כסדר מכתבו ונאמר אם כילה הכל אפילו שפיכת שירים כיפר: **ואם לא כילה לא כיפר.** והכי מפרש בסדר יומא [ס:] דשיריים מעכבין איכא בינייהו. אלמא עיכוב לר' יהודה מהכא נפקא: **לא נצרכא.** האי דמקיש פר יוה"כ לפר העלם דבר ולפר כהן משיח: **אלא לאת בדם וטבילה.** דבפר כהן משיח כתיב וטבל הכהן את אצבעו בדם. ואי קשיא בהאי קרא

תוספות

מתן ארבע נמי כתיבן וכפילן אמר רבי ירמיה לא נצרכה כו'. תימה כיון דכתיבן וכפילן תליא מילתא אמאי תלי רבי [כט] טעמא דברייתא במה שמעכבות בכל מקום ויש לומר דלא תימא דנילף מתן ארבע ממתן שבע וא"ת מתן שתים לכל הפחות כתיבן וכפילן ואפילו לר"ש ואם כן נילף אינך שתים מינייהו [ל] (תוספת) נראה לי דאחת [לא] דכתיבה בעלמא ומינה לא נילף ומן השניה דכתיבה לא נילף השתים הנוספות דתרתי מחדא לא ילפינן ע"כ: **לא נצרכה אלא לר"ש דתניא כו'.** פירש בקונטרס דר"ש אית ליה יש אם למקרא וכן ודאי שמעינן ליה בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) גבי בסכת בסכת והא דשמעינן [לב] בפ"ק דקדושין (דף יח:) דדריש תרוייהו יש אם למקרא ולמסורת גבי בבגדו בה משום דהתם אפשר לקיים שניהם אבל כאן אי אפשר לדרוש שניהם אבל לר"ע קשה דלא דריש התם תרוייהו ובפ' כל שעה (פסחים דף לו.) גבי על [לג] לחם עוני דריש מקרא ומסורת ובפ' לולב הגזול (סוכה דף לד:) תנן נמי ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כו' ודריש בגמ'[מ] לולב אחד מדכתיב כפת וי"ל דנהי דר"ע ס"ל מקרא (ומסורת) עיקר מ"מ לדרשא פורתא דרשינן ליה למסורת ומיהו קשה מר"ש דהכא סבירא ליה יש אם למקרא ובסוף כילד צולין (פסחים דף פו:) גבי בבית אחד יאכל קסבר יש אם למסורת והיא [נ] ליותן דומיא דכי יתן [ס] ועובד דומיא דעבד [ע] ישמע ישמיע [פ] ולא תשא ולא תשיא אומר ר"ת דבהנהו כ"ע מודו שהמקרא והמסורת שניהם [לד] משמעותם א' ולא שייכי לפלוגתא (בין מקרא למסורת דשניהם משמעות אחד ולא שייכי לפלוגתא) דמקרא ומסורת [צ]: **למטה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש.** וא"ת כיון [לה] דהוקשו בזו וכזו גבי הזאות נמי א"כ ניבעי ארביסר וי"ל דלא דמי דמתן ד' אשכחן אבל הזאות ארביסר לא אשכחן בשום מקום (תוספת) ועוד י"ל דקרנות טובא נמי משמע ואם נאמר ארבע אין זה סתירת הפסוק [ק] אבל גבי הזאות כתיב והזה שבע ולא יותר:

לסמיכה ושירי הדם. בפ' איזהו מקומן (לקמן דף נג.) דריש מדכתיב הפר [לימד] על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד ותימה להוא תנא סמיכה מנא ליה וי"ל דבתורת כהנים [ר] דריש מדכתיב וסמך על ראש הפר לרבות פר יוה"כ לסמיכה [לו]: ואפי' נפקא ליה להוא תנא מהיקשא דהכא יותרת ושתי הכליות אע"ג דלא מעכבי כפרה מ"מ שירים לא נפקי דגריעי כדאמר בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) דאימורים תחילת עבודה ושיריים סוף עבודה: **אשר לא דריש.** לעיל פירשתי ברים פ"ב (דף יח: ד"ה ואידך): **אביי אמר לרבי יהודה נמי איצטריך.** תימה הא שמעינן ליה לרבי יהודה דשיריים הפנימים מעכבי לחד [לז] אמורא בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ובפרק הוציאו לו (יומא דף ס:) והך ברייתא קתני ונסלח אע"פ שלא נתן שיריים [לח] על כרחין דלא כוותיה וכיון דשיריים מעכבין כל שכן מתן ארבע וכי תימא דהני מילי בשיריים דיוה"כ דגלי קרא וכלה מכפר לא משמע הכי כדפרישית [ש] מדלא קאמר מחלוקת בשיריים של יוה"כ אלא מפליג בין פנימים לחיצונים ובשום מקום לא מצינו שמחלק בפנימים ועוד קשה הא דקאמר לעיל סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו' הא על כרחין שיריים לרבי יהודה מעכבי כפרה ונראה דהך סוגיא אתא כריב"ל דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו [ת] ולית ליה לר' יהודה שיריים מעכבין ור' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שיריים מעכבי איצטריך וכן יעשה לסמיכה לבד: **אמר** רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לרבי יהודה. כאביי ס"ל דלר' ירמיה לעיל לא מיתוקמא כר' יהודה דר' יהודה דריש כן יעשה לסמיכה ושיריים והך ברייתא מוקמא ליה למתן ארבע: **לא נצרכה אלא לאת בדם ובטבילה.** פי' בקונטרס דלא כתיב בדם בפר העלם אלא בפר כהן משיח כתיב וילפינן מיניה פר יוה"כ דאיתקש בהאי

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פ"ה מהל' עבודת יוה"כ הל' כג:
כ ב מיי' שם הל"ה:

תורה אור השלם

1. וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: ויקרא ד, כ
2. וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד, ז
3. וּמִן הַדָּם יִתֵּן עַל קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד, יח
4. וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: ויקרא טז, לד
5. וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הֶחָי: ויקרא טז, כ
6. וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ: ויקרא ד, ו

מוסף רש"י

אלא לרבי יהודה כו'. בפרק הוציאו לו (יומא ס.) פליגי ר' יהודה ור' נחמיה אם שינה בסדר עבודות להקדים את המאוחר, ואמר ר' נחמיה כל סדר העבודות הנעשות בבגדי לבן בין בפנים כגון הכיהול לפני ולפנים, בין מבחוץ כגון הכיהול או בעזרה הכתובות בסדר הכתובות בענינא דאחרי מות עלייהו כתיבא, ור' יהודה אומר לא כתיבה חוקה אלא בדברים הנעשים בבגדי לבן מבפנים (יומא ס:): **אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ.** כגון הגרלה וידוי ושפיכת שירים וכל מתנות הפרוכת ומזבח הזהב, אם הקדים להן דבר המאוחר אין אלו מעכבין עליו לפוסלו, אבל בשחיטה ובהבאת מחתה ומזרק ולכניסה ויציאה פנים כפנים דמי: מפני מה לא נאמר. מי מעכב על ידינו שלא נדרוש בלשון זה אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר (שם ס.):

שיטה מקובצת

מתן ד' נמי כתיבן וכפילן כו' לא נצרכה כו' (קרן קרנות). וא"ת כיון דטעמא משום דלא כפילן א"כ אמאי תלי טעמא בשבעה שבכל מקום מתן ד' אינו מעכב בכל מקום, וי"ל דאיצטריך הכא טעמא דלא תימא דנילף מתן ד' ממתן ז': לא נצרכה אלא לר"ש. פלוגתא דר"ש ור' יהודה אמאי דלא כתיב ביה כפילן דכתיבן והאי שתים ושתים אחרות בהיקשא קא אתי דאיתקוש פר כהן משיח לפר העלם דבר כהן (בגי' גי' ...) למטה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש. לשון מהרש"א, וא"ת לר"ש מתן ארבע לשיירי ע"כ דא"כ אמאי לא חשיב בהדי הנך הוא גופיה דהכא נמי קרנות טובא ... בגופה דפר העלם נמי (גם) [מיגו] דלמד לענין שתי קרנות דכתיב ... לענין ד', דהוי ... ואפי' שתים ... יתורא דכן יעשה (שם לו). ... הוי היקש ... היקש דהוי ... דלמ"ד דהוי היקש אלא ... העלם דבר כל אמר ... ישמעאל לענין יותרת ושתי כליות למהוי כמאי דכתיב בגופיה ... וה"ה ... דא"כ ... מפסיק ... לשעיר ... אמאי לא קאמר נמי לענין קרנות, וי"ל משום דפסיקא ליה גם לר' יהודה, אבל קרן קרנות לא איצטריך לר' יהודה:

שינויי נוסחאות

א] זה פר (ש"ח): ב] באהל מועד נמחק (ש"ח): ג] ס"א תקרו (ש"מ וכ"ה בכי"ב). ועי' אות יט: ד] מעכבן (כתה"י): ה] צ"ל תעכב (ש"מ ועיבר"ב): ו] גי' שמ"ל אמר מר לפר זה פר כהן משיח למאי הלכתא לעכב לפר זה יוה"כ למאי הילכתא לעכב כו'. וכעי"ז בכתה"י ועי' רש"י: ז] תיבת פשיטא ליתא בכי"ק וכ"ה ישר לחוקה כתיב ביה וצ"ל לקרא אחרינא וכ"ה רש"י דל"ג פשיטא ועי' בה"ז (דק"ס): ח] בש"מ וכי"ל נוסף את אהל מועד ואת המזבח: ט] בילקוט א"י דברי רבי יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני מה וכו' (הגר"ב). אבל רש"י ז"ל כאן ולקמן (נג ע"ב) בד"ה שיריים גריס בהדיא ר"ע ור' יהודה ולא כגי' הילקוט (מנחת יהודה): י] נאמר. בכה"י משמע דגרים נדרוש: יא] בש"מ וכתה"י נוסף שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אלא אם כן: יב] בס"מ וטבילה כל"ל (ש"מ והגר"ב): יג] תיבות לא נצרכא ליתא בכי"ל וכ"ה לקמן נב ע"ב וכ"ה בש"מ. יד] בדם לכ"ל. ...